

Kars mebusu Ömer Kâmil Beyin, Kars, Bayazıt, Erzurum ve Çoruh vilâyetlerinin bazı kısımlarında mülteci ve muhacir iskânına dair 2/104 numaralı kanun teklifi ve iskân kanunu lâiyhası muvakkat encümeni mazbatası

24-IV-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Esbabı mucibe

Kars vilâyetile Bayazıtın Iğdır, Kulp (Tuzluca) ve Erzurumun Olti ve Çoruh vilâyetinin Artvin, Şavşet, Borçka kazalarile Kemalpaşa nahiyesi 1920 ve 1921 senelerinde Büyük Millet Meclisi Hükûmetince ana vatana eklenmiştir. Bu yerlerde oturmakta olan Rusya tebaasından bazı halk Kars ve Moskova muahedeleri hükümlerine göre hakkı hiyarlarını Sovyet Rusya ve Federasyonuna girmiş memleketlerden yana kullanarak gayri menkullerini bırakıp gitmişlerdir. Bu gayri menkuller ahden Devlete kalmıştır. Mütareke sıralarında muhtelif istilâlâr dolayisile ve muahede hükmünce bir çok soydaşlarımız yukarıda yazılı Devletler topraklarından misakı milliye dahil bu yerlere ilticave muhaceret suretile gelmişlerdir. Bunlar önce en büyük mülkiye âmirleri tarafından Rus tabiiyetine geçmiş olanlardan kalma köyler ve evlere yerleştirilmişti. Mülga İmar vekâleti ve en son Dahiliye vekâleti bu iskânı kabul ve tasdik etmiş isede 885 ve 1071 numaralı iskân ve katî tasfiye kanunlarının tatbikında gerek yerler ve gerek eşhas hakkında Maliye ve Dahiliye vekâletleri arasında ihtilâf çıkmış olmak hasebile parasız iskân muamelesi ikmal edilememiştir. Iskân kanunlarının mübadil ve gayri mübadil muhacirler ve bunlara ait yerler noktai nazarından hükümleri havi bulunmuş olmak hasebile buradaki muhacir ve mültecilerin iskân haklarını temin edememiş olduğundan yıllardan beri bu gibilerin ellerinde bulundurdukları topraklar ecri misle ve yapılar da artırma ile icara bağlanmıştır. Halbuki Devlete kalmış olan bu yerlere muhacir ve mültecilerin iskânı mümkün olduğu halde sürüp gitmekte olan ihtilâf yeni bir kanun tedvinine lüzum göstermektedir.

Ahiren Kars vilâyeti borçlanma kanunu hükümlerine göre bu kimseler borçlandırılmış isede esasen fakir olan halk bütün bütüne yersiz ve yurtsuz kalmaktan ise bu zarurete katlanmış iseler de taksitleri ödeyememekte olduklarından meccanen iskânları zarureti karşısında bulunmaktadır. Bu yerlerin yerli halkından olanlardan bir kısmı da Ermeni ve Gürcü istilâlarında hayatlarını kurtarmak için yerlerinden oynamış ve bilâhare asıl yurtlarından başka köylerde yerleşmek mecburiyetinde kalmış olduklarından bunların da bu kanuna ithali derpiş edilmiştir. Yine bu yerler halkından bazı soydaşlarımızın evleri Ermeni ve Gürcü salgınlarile Türk davası güttükleri için yakılmış olduğundan yersiz kalmış olan bu gibilere dahi mesken vermek Cümhuriyetin âtîfetinden telâkki edilerek bu kanuna ithal edilmiştir.

Yıllardan beri yerlerine sahip olmayan ve milli dava uğrunda öz milletlerinin kucağına ve toprağına sığınmış olan bu soydaşlarımız daha geldikleri günden başlayarak bütün vatandaşlık vazifelerini yapmış ve yapmakta bulunmuş oldukları cihetle yerlerini benimseyememiş olmaları çalışma kabiliyetlerine müessir olmakta olduğundan bu kanunun teklifine lüzum görülmüştür. Kabulünü rica ederim.

Kars mebusu
Ömer Kâmil

İskân kanunu lâyihası Muvakkat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İskân kanunu lâyihası
Muvakkat encümeni
Karar No. 6
Esas No. 2/104

9 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Kars vilâyetile Bayazıdın Iğdır ve Tuzluca (Kulp) ve Erzurumun Oltı ve Çoruh vilâyetinin Artvin ve Şavşat ve Burçka kazalarına ve Kemalpaşa nahiyesine gerek Kars ve Moskova muahedelerine uyararak ve gerekse (Mülteci) sığınma suretile gelmiş ve Hükûmetçe vatandaş olarak kabul edilmiş muhacir ve sığınmalar (Mülteciler) Hükûmetçe hakkı hiyarlarını Türkiyeden başka Devletlerden yana kullanıp gitmiş olan Rus tebaasından kalma Devlet malı toprak ve ovlere yerleştirilmiş iseler de gerek bu muhacir ve sığınmaların (Mültecilerin) vasıfları ve gerekse gayrimenkullerin mahiyeti itibarile meri iskân kanunlarının ruh ve sarahatine uymamakta olduğundan parasız iskânları yapılamamış olduğu anlaşılmıştır. Bu kanunun tayin ettiği yerlerin hususiliği ve oralara gelmiş olan soydaşlarımızın geldikleri günden beri vatandaşlık hak ve vazifelerine bağlanmış olmalarile Devlete ait ev ve topraklar parasız kendilerine temlik edilmek suretile iskâna istihkak kesbetmiş oldukları eihetle kanun teklifi bazı yazılış şekilleri değiştirilmek suretile kabul edilmiştir.

Bu yerler halkından iken sırf türk davası güttüklerinden dolayı muhtelif istilâlarda evleri yakılmış ve evsiz kalmış az miktar ailelerin de Devletin lütuf ve atıfetinden müstağni bulunmadıkları gözetilerek kendilerine barınacak parasız ev verilmesi üçüncü ve bura-

radaki yaylalar emvali metruke vasfile menfaati icare verilmekte ve hariçten servet sahibi kimseler iltizam ve esasen hayvanı olan köylüye yüksek fiatle devrederek çiftçiyi sıkımsakta olduğundan meri hükümlere göre halkın istifama terki altıncı madde ile kabul edilmiştir.

474 numaralı kanunun 4 ve 5 inci maddeleri bir takım müktesep hakları ihlâl etmekte olduğu anlaşıldığından ve bu maddelerin istihdaf ettiği gaye şimdiye kadar hâsıl olmuş olduğundan 7 nei madde ile ilgası kararlaştırılmıştır.

Umumî heyete arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

İskân Muvakkat En. Rs.	M. M.	Kâ.
Erzurum	Kütahya	Bursa
<i>Dr. Şinasi</i>	<i>Memet</i>	<i>Rüştü</i>
Aza	Aza	Aza
Bolu	Cöbelibereket	Edirne
<i>İ. Hakkı</i>	<i>Naci</i>	<i>Şeref</i>
Aza	Aza	Aza
Edirne	Tokat	Bursa
<i>Faik</i>	<i>Mustafa</i>	<i>Dr. Refik</i>
Aza	Aza	Aza
Kars	Diyarbakir	Balıkesir
<i>Ömer Kâmil</i>	<i>Zülfü</i>	<i>Vasfi</i>
Aza	Aza	Aza
Urfa	Zonguldak	
<i>Behçet</i>	<i>Rifat</i>	

KARS MEBUSU ÖMER KÂMİL BEYİN
TEKLİFİ

Kars vilâyetile Bayazıt, Erzurum ve Çoruh vilâyetlerinin bazı kısımlarında mülteci ve muhacir iskânına dair kanun

MADDE 1 — Kars vilâyetile Bayazıtın Iğdır ve Tuzluca (Kulp) ve Erzurumun Oltu ve Çoruh vilâyetinin Artvin, Şavşet ve Borçka kazaları ve Kemalpaşa nahiyesi halkından iken hakki hiyarlarını Sovyet Rusya ve Federasyonuna girmiş devletlerden yana kullanıp gitmiş olan Rusya tebaasından kalma ve Devlet malı arazi ve evler Rusya ve Federasyonuna dahil Devletler topraklarından veya diğer mahallerden muhacir ve mülteci olarak gelmiş ve yerli ahalden olup başka yerlerde yerleştirilmiş olanlara ve hiç veya kâfi derecede toprağı olmayan yerlilere ve bu yerler halkından olup istilâlar dolayısıyla yangın görmüş kimselere parasız temlik ve üzerlerine tapu olunarak iskân edilirler.

MADDE 2 — Bu suretle iskân edilenlerden tapu harcı ve pul ve diğer resimler alınmaz, alınmış olanlar verilmez.

MADDE 3 — Bu kanunun neşrinden evvel Hükümetçe yerleştirilmiş ve borçlandırılmış olanlar kanunun neşrinde ellerinde bulundukları toprak ve yapılarda bırakılırlar.

MADDE 4 — Yangın görmüş olanlar 1928 senesi başına değin keyfiyeti tesbit ettirmiş olmadıkça bu kanun hükümlerinden istifade edemezler.

MADDE 5 — Borçlandırılmış olanlardan tahsil olunmuş taksitler geri verilmez ve kalan taksitler tahsil olunmaz.

İSKÂN KANUNU LÂYİHASI MUVAKKAT
ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kars vilâyetile Bayazıt, Erzurum ve Çoruh vilâyetlerinin bazı parçalarında muhacir ve sığın-tıların yerleştirilmesi ve yerli çiftçilerin topraklandırılması hakkında kanun

MADDE 1 — Kars vilâyetile Bayazıt vilâyetinin Iğdır ve Tuzluca (Kulp), Erzurum vilâyetinin Oltu ve Çoruh vilâyetinin Artvin, Şavşat ve Borçka kazalarında ve Kemalpaşa nahiyesinde hiyar haklarını başka bir Devlet hesabına kullanıp buralarını bırakmış bulunan rus tebaasına ait toprakların ve yapıların mülkiyeti Devlete intikal etmiş bulunmakta olduğundan gerek bunlardan ve gerek Devlete ait başka topraklardan ve yapılardan muhacirlere, mültecilere yerleşmek üzere Hükümetçe bayağı yerleştirme haddi içinde verilmiş bulunan evler, ahırlar, samanlıklar, dükkânlar ve topraklar bunlara parasız temlik olunup tapuya bağlanır. Muhacirlerden ve mültecilerden henüz yerleştirilmemiş olanlar da yerleştirme kanunu hükümlerine göre bu yerlerde parasız yerleştirilirler.

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı yerler halkından Türk kültürüne bağlı olup topraksız veya az topraklı yerli çiftçilere bayağı yerleştirme haddi içinde verilmiş bulunan topraklar parasız kendilerine temlik olunur ve tapuya bağlanır.

MADDE 3 — Birinci maddede yazılan yerlerde meskenleri yapan ve başka meskeni bulunmayan ve 1929 yılından önce yangın gördüğüne dair Hükümetten mazbata almış bulunan yerlilere parasız ev verilir.

MADDE 4 — Birinci ve ikinci ve üçüncü maddelere göre yerleştirilenlere verilen ve verilecek olan topraklar ve yapılar harçsız, pulsız ve resimsiz tapuya bağlanır, bunlardan bu intikal dolayısıyla intikal vergisi alınmaz.

MADDE 5 — Bu kanunun neşrinden önce, birinci, ikinci ve üçüncü maddelerde yazılı kimselerden bayağı yerleştirme haddi içindeki topraklar ve yapılar dolayısıyla borçlandırılmış olanlardan tahsil edilmiş bulunan taksitler geri verilmez. Tahsil olunmayan taksitler de tahsil olunmaz. Bayağı yerleştirme haddinden artık olan toprakların ve yapıların artık miktarın borç tak-

MADDE 6 — Bu yerlerdeki yaylalar umumî hükümler dairesinde bir veya bir kaç köyün ortaklama intifasına terk olunur.

MADDE 7 — Bu kanunla 1 nisan 1340 - 1924 tarih ve 474 numaralı kanunun 1 ve 5 inci maddeleri hükümden kaldırılmıştır.

MADDE 8 — Dahiliye vekâletinin iskân yerlerini değiştirmeye salâhiyeti vardır.

MADDE 9 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 10 — Bu kanunu Dahiliye ve Maliye vekilleri yürütür.

Kars
Ömer Kâmil

sitleri tahsil olunur.

MADDE 6 — 474 numaralı kanunun üçüncü maddesinde sayılan yaylak, ve kışlaklar köy kanununun 3 üncü maddesi hükümlerine göre sınırlandırılarak köylerin, kasabaların ve şehirlerin ihtiyaçları nisbetinde Hükümetçe dağıtılıp bunların ortak intifalarına parasız bırakılır.

MADDE 7 — 1 nisan 1340 tarih ve 474 sayılı kanunun 4, 5 inci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteber tutulur.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini Dahiliye ve Maliye vekâletleri yürütür.

